

Overeenkomst, op 25 mei 1964 te Parijs gesloten, tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Algemene Hoofdkwartier van de Geallieerde Mogendheden in Europa inzake de bijzondere voorwaarden die toepasselijk zijn op de vestiging en het functioneren van internationale militaire hoofdkwartieren binnen het Europese grondgebied van het Koninkrijk der Nederlanden

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 1 maart 1965.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 31 maart 1965.

's-Gravenhage, 26 februari 1965.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestreng hierbij de tekst van de op 25 mei 1964 te Parijs gesloten Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Algemene Hoofdkwartier van de Geallieerde Mogendheden in Europa inzake de bijzondere voorwaarden die toepasselijk zijn op de vestiging en het functioneren van internationale militaire hoofdkwartieren binnen het Europese grondgebied van het Koninkrijk der Nederlanden (*Trb.* 1964, 131)¹⁾ over te leggen.

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve U Hoogedelgestreng hierbij aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal de overeenkomst alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

Toelichtende nota

De Noordatlantische Raad besliste op 20 februari 1963 dat het Technisch Centrum van het Algemeen Hoofdkwartier van de Geallieerde Mogendheden in Europa („SHAPE”), dat sinds 1954 te 's-Gravenhage gevestigd is en tot dan de status had van een Nederlandse stichting onder beheer van de Rijksverdedigingsorganisatie TNO, voortaan een internationale militaire organisatie zou zijn, ondergeschikt aan SHAPE. De overgang naar de nieuwe status is op 1 maart 1963 geschied, zodat het centrum thans een internationale militaire organisatie is in de zin van artikel 14, lid 1, van het op 28 augustus 1952 te Parijs ondertekende Protocol (*Trb.* 1953, 11 en 1954, 83) („Hoofdkwartierenprotocol”) bij het op 19 juni 1951 te Londen door de Partijen bij het Noordatlantische Verdrag gesloten Verdrag nopens de rechtspositie van hun krijgsmachten („N.A.V.O.-statusverdrag”) (zie laatstelijk *Trb.* 1963, 98).

In verband met de vestiging van deze internationale militaire organisatie, is het ter uitvoering van artikel 8, eerste lid, van het Hoofdkwartierenprotocol noodzakelijk regels te treffen inzake de in dit artikel vermelde vrijstelling van belastingen en rechten voor die organisatie. Voorts lijkt het wenselijk, gebruik te maken van de gelegenheid tot het sluiten van een bilaterale overeenkomst, die artikel 16 van genoemd protocol biedt, en de in het N.A.V.O.-statusverdrag en het Hoofdkwartierenprotocol vastgelegde privileges, faciliteiten en regelingen op sommige punten nader te preciseren en uit te werken. Ter wille van deze beide doeleinden is de voorliggende overeenkomst met SHAPE gesloten. De overeenkomst zal tevens kunnen gelden voor alle hier te lande gevestigde c.q. te vestigen hoofdkwartieren of militaire organisaties van SHAPE, aangewezen op de voet van artikel 14, eerste lid, van het Hoofdkwartierenprotocol.

Hoewel een aantal bepalingen gezien kunnen worden als uitvoering van het Hoofdkwartierenprotocol of het N.A.V.O.-statusverdrag, is de onderhavige overeenkomst niet louter een uitvoeringsovereenkomst. Immers, sommige bepalingen dienen tot aanvulling van genoemde akkoorden, terwijl enige andere bepalingen administratieve regelingen bevatten, die buiten het kader van statusverdrag of protocol vallen.

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

De omschrijving van „Geallieerd Hoofdkwartier” in lid 3 sluit aan bij die van het Hoofdkwartierenprotocol (artikelen I en 14).

Artikel II

Nadat in internationaal verband een beslissing is genomen over de vestiging van een geallieerd hoofdkwartier op Nederlands grondgebied, dient nader te worden bepaald op welke plaats dit hoofdkwartier zal worden gevestigd. Het artikel bedoelt vast te leggen dat deze plaats van vestiging en eventuele wijzigingen daarvan slechts met instemming van de Nederlandse Regering kunnen worden vastgesteld.

Artikel III

Het is uiteraard noodzakelijk dat de Nederlandse autoriteiten op de hoogte blijven van de omvang van het op Nederlands grondgebied werkzame internationale personeel. Anderzijds dient de geallieerde opperbevelhebber een zekere mate van vrijheid te behouden voor noodzakelijke wijzigingen of aanvullingen. Door de onderhavige bepaling, die een verhoging met maximaal tien procent toestaat boven de vastgestelde sterkte, welke verhoging bij de periodieke opgave uiteraard ter kennis van de Nederlandse overheid wordt gebracht, lijkt aan beide bovenstaande desiderata te zijn voldaan.

Artikel IV

Dit artikel is een uitwerking van artikel 10 van het Hoofdkwartierenprotocol.

Artikel V

Het is binnen de N.A.V.O. veelal gebruikelijk, dat de regering van het land, waarin een hoofdkwartier gevestigd is, in rechtsgedingen namens dat hoofdkwartier optreedt. Het gastheerland is immers veel beter in staat om rechtsgeschillen te behandelen die op de nationale wetgeving zijn gebaseerd. Een verplichting te dien aanzien bestaat voor de Nederlandse autoriteiten echter niet. Eventuele kosten zullen door het hoofdkwartier worden vergoed.

Artikel VI

De aard van de werkzaamheden van een hoofdkwartier brengt uiteraard de noodzaak met zich mee bijzondere aandacht aan de beveiliging te schenken. De archieven en andere officiële documenten zijn reeds onschendbaar uit hoofde van artikel 13 van het protocol. Echter, ook het betreden van de rest van de gebouwen en terreinen kan niet aan iedereen worden toegestaan.

Aan de andere kant heeft de Nederlandse overheid de plicht te waken voor de veiligheid van de eigen burgers en de handhaving van de orde op Nederlands grondgebied, welke overwegingen het noodzakelijk kunnen maken onder bepaalde omstandigheden controle ook binnen het hoofdkwartier uit te oefenen.

In dit artikel is getracht een zo goed mogelijk evenwicht te verkrijgen tussen de belangen van het hoofdkwartier en die van het Nederlandse gezag, door te bepalen dat toestemming tot het betreden van het hoofdkwartier slechts dan dwingend kan worden geëist, indien de bezoeker voorzien is van een specifieke schriftelijke machtiging, verstrekt door de procureur-generaal bij het gerechtshof binnen welker rechtsgebied het hoofdkwartier is gelegen. Deze zal tot afgifte van een dergelijke machtiging uiteraard slechts in uitzonderlijke gevallen overgaan (vergelijk de ter gelegenheid van de ondertekening van de onderhavige overeenkomst gewisselde brieven (*Tbr.* 1964, 131, blz. 23).

Artikel VII

Het is in N.A.V.O.-verband gebruikelijk, dat het gastheerland aan de topfunctionarissen van op zijn grondgebied gevestigde geallieerde instellingen immuniteit toekent van rechtsmacht, ten einde hun een onafhankelijke uitoefening van hun functie mogelijk te maken. De Regering is van mening, dat

toekenning van dergelijke immuniteiten tot het strikt noodzakelijke moet worden beperkt en dat met de onderhavige omschrijving kan worden volstaan.

Ter gelegenheid van de ondertekening van de onderhavige overeenkomst is met betrekking tot de in dit artikel aan enige personeelsleden van andere dan Nederlandse nationaliteit, die geallieerde functies bekleden met hoge verantwoordelijkheid, toegekende beperkte immuniteit van jurisdictie, een briefwisseling tot stand gekomen (*Trb.* 1964, 131, blz. 23/24).

Echter moge nog opgemerkt worden, dat over de vraag of verkeersovertreedingen begaan door, dan wel schade veroorzaakt door motorrijtuigen, toebehorend aan of bestuurd door de hierboven bedoelde personeelsleden, al dan niet worden gedekt door de in artikel VII van de overeenkomst voorziene immuniteit van jurisdictie, verschil van mening is blijven bestaan.

Artikel VIII

Dit artikel bevat een nadere uitwerking van de vrijstelling van belastingen, zoals deze voortvloeien uit het Hoofdkwartierenprotocol en het N.A.V.O.-statusverdrag. De verwezenlijking van deze vrijstellingen zal op dezelfde wijze geschieden als is bepaald in de op 7 maart 1952 tot stand gekomen notawisseling tussen de Nederlandse en de Amerikaanse Regering inzake ontheffing van belastingen met betrekking tot Amerikaanse uitgaven in Nederland voor de gemeenschappelijke defensie (*Trb.* 1952, 83).

In overeenstemming met bestaande internationale gebruiken wordt voorts aan de in artikel VII bedoelde hoge functionarissen vrijstelling verleend van belastingen en invoerrechten voor goederen, die zij voor hun officiële gebruik betrekken. Ook deze bepaling zal door de Regering eng worden geïnterpreteerd.

Artikel IX

Het is uiteraard ook in het Nederlands belang, dat op ons grondgebied gevestigde hoofdkwartieren een zo efficiënt mogelijk verbindingstelsel kunnen opbouwen. Anderzijds dient gewaakt te worden voor verstoring van het bestaande Nederlandse systeem. Het onderhavige artikel komt aan deze desiderata tegemoet.

Artikel X

Het thans bij het Technisch Centrum van SHAPE werkzame lokale personeel blijft in dienst van R.V.O./T.N.O., welke organisatie een contractueel vastgelegde vergoeding voor deze dienstverlening ontvangt. Indien een hoofdkwartier te eniger tijd personeel op plaatselijke voorwaarden rechtstreeks in dienst wil nemen, zullen de opperbevelhebber en de Nederlandse autoriteiten moeten vastleggen welke voorwaarden door het hoofdkwartier zullen moeten worden vervuld ter voldoening aan de voorschriften van de Nederlandse sociale wetgeving.

Artikel XI

De tekst van dit artikel is ontleend aan het N.A.V.O.-statusverdrag (artikel XV).

Artikel XII

Ook dit artikel stemt qua strekking overeen met het N.A.V.O.-statusverdrag (artikel XVI) en met het Hoofdkwartierenprotocol (artikel 15).

Artikel XIII

Gezien het feit, dat reeds een hoofdkwartier, namelijk het Technisch Centrum van SHAPE, op Nederlands grondgebied gevestigd is, is het gewenst de onderhavige overeenkomst terstond voorlopig toe te passen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

De Minister van Defensie,
DE JONG.

De Staatssecretaris van Financiën,
VAN DEN BERGE.